

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

08 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Toma Nadejda,

Judecători - Țurcan Anatolie, Timofti Vladimir, Cobzac Elena, Guzun Ion,

judecând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către inculpații Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora cu avocatul acestora, Buliga Ion și de către avocatul Tampei Tatiana în numele părții vătămate Leuca Maria, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, în cauza penală în privința lui

Portarescu Sergiu xxxx;

Portarescu Feodora xxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.07.2017 - 15.07.2019;

Instanță de apel: 21.10.2019 - 30.06.2020;

Instanță de recurs: 11.11.2020 - 08.06.2021.

A C O N S T A T A T

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 iulie 2019, au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art.190 alin.(5) Cod penal:

- *Portarescu Sergiu*, la 9 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita funcții de răspundere pe un termen de 2 ani.

- *Portarescu Feodora*, la 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita funcții de răspundere pe un termen de 2 ani.

A fost admisă acțiunea civilă înaintată de către Leuca Maria, fiind dispusă încasarea, în mod solidar, din contul lui Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora în beneficiul lui Leuca Maria prejudiciul material cauzat în sumă de 16 794 dolari SUA și de 15 430 Euro, sume convertite în lei moldovenești la momentul executării.

S-a încasat în mod solidar de la Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora în beneficiul lui Leuca Maria prejudiciul moral în mărime de 50 000 lei.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Portarescu Sergiu în perioada anilor 2009-2012 împreună și prin înțelegere prealabilă cu soția sa Portarescu Feodora, aflându-se în xxxx, având drept scop de a însuși bunurile altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul procurării unui spațiu locativ care urma să fie înregistrat cu drept de proprietate pe numele cet. Leuca Maria, ultimii nu și-au onorat obligațiunile și au dobândit de la Leuca Maria suma de 15 350 euro, care

conform ratei oficiale al BNM constituie suma de 231 324 lei MD și suma de 16 000 dolari SUA, care conform ratei oficiale al BNM constituie suma 187 360 lei MD, astfel în rezultatul acțiunilor sale i-a cauzat părții vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari în valoare totală de 418 684 lei MD.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art.190 alin.(5) Cod penal, după indicii calificativi: dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroarea a acesteia, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, acțiune care a produs daune în proporții deosebit de mari.

Portarescu Feodora în perioada anilor 2009-2012 împreună și prin înțelegere prealabilă cu soțul său Portarescu Sergiu, aflându-se în xxxx, având drept scop de a însuși bunurile altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul procurării unui spațiu locativ care urma să fie înregistrat cu drept de proprietate pe numele cet. Leuca Maria, ultimii nu și-au onorat obligațiunile și au dobândit de la Leuca Maria suma de 15350 euro, care conform ratei oficiale al BNM constituie suma de 231 324 lei MD și suma de 16 000 dolari SUA, care conform ratei oficiale al BNM constituie suma 187 360 lei MD, astfel în rezultatul acțiunilor sale i-a cauzat părții vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari în valoare totală de 418 684 lei MD.

Acțiunile inculpatei au fost încadrate în baza art.190 alin.(5) Cod penal, după indicii calificativi: dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroarea a acesteia, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, acțiune care a produs daune în proporții deosebit de mari.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către avocatul Tampei Tatiana în numele părții vătămate Leucă Maria și avocatul Buliga Ion în numele inculpaților.

3.1. Avocatul Tampei Tatiana în numele părții vătămate Leucă Maria a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpaților să le fie aplicată o pedeapsă mai aspră și cu încasarea prejudiciului moral și material indicat în acțiunea civilă în mărimea solicitată.

3.2. Avocatul Buliga Ion în numele inculpaților, a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora să fie achitați, deoarece acțiunile acestora nu întrunesc elementele infracțiunii, consecvent, cu dispunerea soluționării acțiunii civile în ordinea procedurii civile.

În motivarea cererii de apel, apărarea a menționat că:

- instanța nu a respectat prevederile legale și nu a făcut o analiză obiectivă a tuturor probelor anexate la dosar cât și cele examinate în cadrul cercetării judecătorești preferând doar probe convenabile pentru concluzia făcută în ședință, ignorând de a da apreciere declarațiilor inculpaților;

- în urma cercetării judecătorești nu au fost aduse probe veridice și incontestabile care ar demonstra că în acțiunile inculpaților se conțin elementele infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, și anume: latura subiectivă a infracțiunii care se caracterizează în primul rând prin vinovăția sub formă de intenție directă, nu s-a stabilit;

- depozițiile părții vătămate nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare atât timp cât cele relatate constituie părerea acesteia proprie, care nu indică asupra faptului că inculpații ar fi comis infracțiunea care li se încredințează mai multe probe certe care ar confirma deducțiile părții vătămate și martorilor la materialele cauzei lipsesc;

- sentința nu poate fi pronunțată dacă nu au fost înlăturate toate dubiile privind vinovăția persoanei. Sentința de condamnare poate fi dată doar în situația când toate

probele în apărare au fost combătute de către probele în acuzare, fiind înlăturate toate dubiile privind nevinovăția persoanei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, apelurile declarate au fost respinse ca nefondate cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpații Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora au săvârșit infracțiunea imputată. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

În pofida faptului că inculpații Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora vina nu au recunoscut-o, instanța de apel a conchis că prima instanță motivat și întemeiat a concluzionat referitor la vinovăția acestora în comiterea infracțiunii imputate, prin următoarele probe: declarațiile părților vătămate Leucă Maria; declarațiile martorilor Savcenco Rodica, Frimu Vasile, Cotoman Liuba; în ședința judiciară a instanței de fond, cât și în instanța de apel au fost date citirii declarațiilor martorului Cotoman Valeriu (acesta fiind decedat); declarațiile martorilor apărării Guidea Petru și Guidea Igor, Leuca Nadejda; procesul-verbal de consemnare a plângerii depusă de Leuca Maria la data de 10.01.2015 (f.d.40, vol. I); biletele de transfer a banilor, efectuate de către Leucă Maria, în unele cazuri prin intermediari, către unicul beneficiar Portarescu (Leucă) Feodora, după cum urmează și anume: copia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. 729028315 din 27.09.2009 pentru suma de 1 000 dolari SUA; copia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. 362561 din 16.10.2009 pentru suma de 2 000 dolari SUA; copia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. 888455370 din 16.10.2009 pentru suma de 1 000 dolari SUA; copia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. 584154462 din 23.12.2009 pentru suma de 1 000 dolari SUA; copia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. 288601809 din 25.01.2010 pentru suma de 2 000 dolari SUA; copia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. 014462399 din 02.05.2010 pentru suma de 2 000; copia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. 359151130 din 03.05.2010 pentru suma de 2 000 dolari SUA; copia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. 439545470 din 18.08.2010 pentru suma de 2 000 dolari SUA; copia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. 14380 din 10.11.2010 pentru suma de 2 000 dolari SUA; copia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. 264460749 din 2010 pentru suma de 2 000 dolari SUA, (f.d.108-117); ordonanța privind recunoașterea în calitate de parte civilă a Mariei Leuca din 2016 (f.d.81, vol. I); ordonanță privind recunoașterea în calitate de parte civilă a Mariei Leuca din 2016 (a se vedea f.d.82, vol. I); actele privind transmiterea banilor de la cet. Leuca Maria către Cotoman Valeriu și anume: copia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. 969764729 din 12.06.2009 pentru suma de 670,70 Euro; fotocopia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. 218520390 din 03.06.2009 pentru suma de 1 000,35 Euro; fotocopia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. 8454918578 din 28.05.2009 pentru suma de 1 000,63 Euro, (f.d.118-120, vol. I); procura nr. xxxx autentificată în R. Israel din numele cet. Leuca Maria pe numele cet. Portarescu Feodora xxxx, (f.d.60-63, vol. I); recipisa întocmită de către Yashaev Iacov pe numele lui

Leuca Maria privind încasarea de la aceasta a sumei 14 000 Euro în vederea stingerii obligațiilor față de acesta a soților Portarescu Feodora și Portarescu Sergiu; actele privind transmitere a banilor de la Yashaev Yacov către Portarescu Feodora Constantin și anume: fotocopia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. 645030034133 din 25.08.2011 pentru suma de 5 600 Euro; fotocopia biletului de transmitere a banilor prin intermediul "Western Union" nr. "00029 din 24.08.2011 pentru suma de 14 400 Euro, (f.d.49-58,125-126, vol. I); plângerea depusă de Yashaev Yacov privind atragerea la răspundere a soților Portarescu Feodora și Portarescu Sergiu privind dobândirea ilicită a sumei de 20 000 Euro, (f.d.136-138, vol. I); contractul de vânzare a părții sociale, încheiat între Yashaev Yacov și Portarescu Feodora a întreprinderii SRL "SESSIL COMPANY" IDNO xxxx, a se vedea (f.d.128-135, vol. I); procesul-verbal al ședinței asociaților SRL „SESSIL COMPANY” IDNO xxxx, care la moment se păstrează la materialele cauzei penale (f.d.139, vol. I).

Astfel, analizând probele cercetate în ședința instanței de apel și apreciindu-le, din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel a constatat că ele demonstrează cu certitudine vina inculpaților în comiterea infracțiunii imputate și care combat argumentele declarate de către inculpații Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora.

În raport de întreg materialul probator administrat, instanța de apel a constatat că situația de fapt stabilită este în deplină concordanță cu acesta, încadrarea juridică dată faptelor este legală, iar vinovăția inculpaților pentru infracțiunea reținută, rezultă în mod neîndoielnic din actele dosarului. De altfel, declarațiile părții vătămate care sub jurământ a oferit informații ample despre modul de derulare a evenimentelor infracționale, instanța consideră că acestea sunt veridice, consecvente, consecutive pe tot parcursul procesului penal, care coroborează cu probele scrise, nominalizate mai sus și dovedesc cu certitudine că inculpații au comis fapta incriminată, în baza mijloacelor de probă administrate în cadrul cercetării judecătorești și a urmăririi penale, stabilindu-se în mod concret că inculpații au acționat prin intenție directă, manifestând superficialitate în raport cu relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor și libertatea manifestării de voință. Din analiza coroborată a tuturor probelor administrate în cauză, în ambele faze ale procesului penal desfășurate, în cauză fiind răsturnată prezumția de nevinovăție a inculpaților pentru infracțiunea pentru care sunt cercetați.

Instanța de apel a apreciat ca fiind nefondate alegațiile părții apărării precum că transferurile bănești erau făcute pe numele inculpatei Portarescu Feodora, care împreună cu Portarescu Sergiu mergeau în or. Vadul lui Vodă și-i întorceau datoria lui Cotoman Valeriu, or, pe parcursul examinării prezentei cauze s-a stabilit cu certitudine faptul însușirii mijloacelor financiare de la partea vătămată Leuca Maria, ceea ce se confirmă și prin declarațiile martorului Savcenco Rodica care a declarat că, partea vătămată Leuca Maria i-a comunicat personal prin Skype conflictul care l-a avut cu Portarescu Sergiu privind înșelăciunea sa referitor la afacerea în care a investit la rugămintea inculpatului suma de 20 000 euro, și câteva luni nu i-au venit nici un procent, cunoaște că datoriile lui Portarescu Sergiu față de Yashaev Yacov le achita tot Leuca Maria.

La fel, instanța de apel a menționat că nu pot fi reținute nici alegațiile părții apărării precum că soții Portarescu nu i-au cerut lui Leuca Maria transmiterea sau împrumutul banilor, aceasta a fost inițiativa ei, cu atât mai mult nu au înșelat-o cu nimic și nu au abuzat de încrederea ei, or, potrivit declarațiilor martorului Gorea Larisa, aceasta a declarat că, Leuca Maria a plecat peste hotare în Israel să muncească pentru a-și procura un apartament, unde a lucrat vreo 5 ani, banii îi transmitea nepoatei sale Portarescu Feodora, aceasta având

împuterniciri prin procură, transmisă prin poștă de Maria Leucă.

Așadar, instanța de apel a reținut că inculpații Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora, au recurs la înșelăciunea activă, și anume sub modalitatea înșelăciunii cu privire la anumite acțiuni și promisiuni.

Astfel, instanța de apel a considerat că inculpații au avut posibilitatea reală să restituie părții vătămate sumele de bani primite și anume ținând cont de faptul că, infracțiunea a fost comisă în anul 2009-2012, până la moment nefiind restituite sumele împrumutate, însă de fapt mijloacele financiare primite le-a reținut pentru sine, realizându-se latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie prin acțiunile de dobândire ilicită a bunurilor sub formă inducere în eroare a faptelor care de fapt erau mincinoase, însă le prezenta ca adevărate.

La caz, instanța de apel a reținut că, inculpații au creat impresie artificială părții vătămate Leuca Maria, cu referire la pretinderea și primirea banilor pentru procurarea apartamentului, aceștia din start aveau intenția de a utiliza sursele dobândite în alte scopuri decât cele inițial promise, astfel creând o situație falsă ca fiind adevărată.

Instanța de apel a menționat că nu pot fi reținute nici alegațiile părții apărării care a invocat că este inadmisibilă criminalizarea faptelor persoanei, care constitui relații civile, invocând că, în speță ar prevala raporturile juridice civile și anume a unui împrumut, între partea vătămată și inculpații Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora, or, limita între un raport civil, care are la bază un contract de împrumut și un raport penal, care are la bază componența de escrocherie, este latura subiectivă, care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna-credință a părților, iar în cazul escrocheriei este caracterizată prin rea-credință din partea persoanei inculpate, adică prin înșelăciune față de partea vătămată.

În acest sens, instanța de apel a reținut că subiecții raporturilor civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiunile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară. Raporturile civile se bazează în exclusivitate pe buna credință și diligența părților participante, ceea ce subiectul infracțiunii – inculpații Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora, nu au manifestat. În același timp, urmează a fi reținut faptul că potrivit procurii nr. xxxx autentificată în R. Israel din numele Mariei Leuca pe numele Feodorei Portarescu (f.d.60-63) printre alte împuterniciri, era inclusă și obligarea de a procura apartament pe numele părții vătămate.

Așadar, instanța de apel a reținut lipsa raporturilor juridice civile între Portarescu Sergiu, Portarescu Feodora și partea vătămată Leuca Maria, or, în speță nu se constată raporturi de natură juridică civilă, de vreme ce împrejurările stabilite coroborate la acțiunile inculpatului denotă concluzia fermă, că inculpații Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora încă la momentul primirii sumei de bani avea drept scop însușirea acestora fără îndeplinirea angajamentului asumat privind procurarea apartamentului.

Totodată, instanța de apel a considera necesar de a menționa că inculpata Portarescu Feodora, a avut în proprietate odaia procurată în căminul din str. Independenței 38/2, mun. Chișinău, lucru confirmat prin contractul de vânzare-cumpărare înregistrat notarial, pe care ulterior a înstrăinat-o, iar obținând bani de la Leucă Maria, și-a procurat o garsonieră, după care un apartament cu trei odăi. Însă, urmând realizarea planului ilegal a perfectat actele necesare pe numele surorii sale Leucă Elena, asigurându-se astfel că nu poate fi urmărită financiar sau în alt mod averile pe care le-ar fi deținut. În același context și automobilul, casa părintească, toate fiind perfectate pe numele surorii sale, care în fapt nu locuiește pe teritoriul Republicii Moldova, fiind plecată de mai bine de 15 ani din țară, neavând nici

urmași cărora să le lase toate aceste bunuri.

Cu referire la individualizarea pedepsei, instanța de apel a reiterat că aceasta reprezintă un proces personal – rezultat al propriei convingeri al instanței de judecată, ce nu trebuie conceput ca fiind un proces arbitrar, subiectiv, el implicând obligațiunea instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și pedepsei penale, menționând că prima instanță a ținut cont de toate prevederile legale relevante acestui aspect a procesului penal.

Astfel, reieșind din circumstanțele cauzei, având în vedere nerecunoașterea vinovăției de către inculpați, instanța de apel a ajuns la concluzia că corectarea inculpaților este pasibilă cu aplicarea unei pedepse privative de libertate sub formă de închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, apreciind o asemenea pedeapsă ca fiind echitabilă în coraport cu faptele comise și va atinge scopul educativ și preventiv stabilit la art.61 alin.(2) Cod penal, în acest sens fiind întemeiată și argumentată poziția primei instanțe, care la stabilirea pedepsei pentru infracțiunea comisă, a luat în considerație toate circumstanțele în care acestea au fost săvârșite.

Cu referire la dezacordul avocatului Tampei Tatiana precum că prima instanță nejustificat nu a încasat în întregime acțiunea civilă, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a concluzionat în privința dispunerii încasării din contul lui Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora în beneficiul lui Leucă Maria, prejudiciul material cauzat prin infracțiune în mărimea solicitată, iar prejudiciul moral solicitat în sumă de 300 000 lei a fost admis doar parțial, or, cuantumul prejudiciului moral în mărime de 50 000,00 lei, este echitabil ținând cont de suferințele psihice și fizice care i-au fost provocate părții vătămate în rezultatul acțiunilor infracționale ale inculpaților.

Instanța de apel a apreciat ca fiind nefondate alegațiile părții apărării privind declararea nulității unui șir de probe, acte procesuale, reținând că, aceasta a fost depusă în faza de cercetare judecătorească, ceea ce contravine alin.(4) art.251 Cod de procedură penală, care prevede expres, că încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin.(2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii-când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale-când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată-când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

Referitor la criticile invocate de către apărare precum că, a fost încălcat locul efectuării urmăririi penale, invocând că, unica legătură cu sectorul Botanica este domiciliul părții vătămate, or, legiuitorul a stabilit că, fiecărui organ de urmărire penală, conform competenței teritoriale, îi revine o anumită rază teritorială în raport cu organizarea administrativ – teritorială a țării, iar această competență este determinată și de locul unde și are domiciliul partea vătămată, instanța de apel a menționat că nu a fost încălcată competența teritorială a organului de urmărire penală, or, aceasta a fost efectuată conform domiciliului părții vătămate, care era în mun. Chișinău, str. Independenței, iar infracțiunea a fost pornită la fel în sectorul Botanica al mun. Chișinău, locul unde domiciliau inițial inculpații.

5. Nefiind de acord cu soluția instanței de apel, au declarat recursuri ordinare:

5.1. Avocatul Tampei Tatiana în numele părții vătămate Leucă Maria, fără a indica careva temeiuri de declarare a recursului din cele conținute la art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei instanței de apel și sentinței primei instanțe, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima

instanță, prin care inculpaților să le fie aplicată o pedeapsă mai aspră și cu încasarea prejudiciului moral și material indicat în acțiunea civilă în mărimea solicitată.

5.2. Inculpații Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora cu avocatul acestora, Buliga Ion, prin care, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri prin care inculpații Portarescu Sergiu și Portarescu Feodor să fie achitați de sub învinuirea înaintată din motiv că în acțiunile acestora nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii.

În argumentarea recursului invocă că argumentele apărării, nu au fost apreciate de către instanța de apel, aceasta limitându-se doar la enumerarea probelor acuzării;

- întreg probatoriul acuzării se bazează doar pe declarațiile părților vătămate care sunt destul de dubioase;

- în acțiunile incriminate lui Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora, nu se regăsește elementul laturii obiective a infracțiunii imputate, deoarece ultimii nu au obținut transferurile bănești în mod fraudulos sau prin înșelăciune ori abuz de încredere. Între părți a avut loc o înțelegere sub formă de împrumut, respectiv confirmându-se relațiile civile între aceștia, care urma a fi ghidată în instanța de drept civil;

- instanța s-a limitat doar la denumirea probelor scrise, dar nu s-a expus ce denotă aceste probe, mai mult ca atât că sunt niște transferuri bănești, care face acest litigiu să aibă aspecte civile și nu penale;

- sentința nu poate fi pronunțată dacă nu au fost înlăturate toate dubiile privind vinovăția persoanei. Sentința de condamnare poate fi dată doar în situația când toate probele în apărare au fost combătute de către probele în acuzare, fiind înlăturate toate dubiile privind nevinovăția persoanei.

6. Procurorul a prezentat referință pe marginea argumentelor invocate în recursul apărării, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

Indică în susținerea referinței, că reieșind din analiza argumentelor invocate în recurs, se atestă că acestea se întemeiază doar pe critica modului în care instanțele de fond au apreciat circumstanțele cauzei, or, potrivit descriptivului deciziei instanței de apel, se atestă că aceasta în mod concludent a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept.

6.1. Avocatul Tampei Tatiana în numele părții vătămate a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat de inculpații Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora cu avocatul acestora, Buliga Ion, solicitând inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

6.2. Avocatul Buliga Ion în numele inculpaților, a depus referință la recursul declarat de avocatul Tampei Tatiana în numele părții vătămate, pledând pentru respingerea acestuia ca neîntemeiat.

În motivarea referinței, partea apărării a reiterat motivele invocate în recursul ordinar.

7. Judecând recursurile ordinare, pe baza materialelor din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi respinse din următoarele considerente.

Cu referire la recursul ordinar declarat de către inculpații Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora cu avocatul acestora, Buliga Ion.

În conformitate cu art.424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează

cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art.435 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța respinge recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, adoptând soluția respectivă în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat).

Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal atestă, că titularii acestuia invocă în calitate de temeiuri pentru casarea deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, care stabilesc, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile, când: 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, precum și 8) nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Cu referire la criticile invocate de recurenți sub aspectul pct. 6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, și anume că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, Colegiul penal menționează, că motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atât timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale, așa cum s-a procedat în speță.

De asemenea, reieșind din esența criticilor invocate de către recurenți, Colegiul penal reține că acestea se referă în mare parte doar la chestiunea de apreciere a probelor. Or, aceștia fac o proprie evaluare a materialului probator, prezentând versiunea potrivit căreia probele administrate de către instanțele de fond nu confirmă vinovăția inculpaților Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal.

Sub acest aspect, însă, se impune precizarea că aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, cât și de părțile în proces, se concentrează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Aprecierea probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale, precum și pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența, veridicitatea și utilitatea acestora și toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării acestora.

Însă, cu referire la faptul dacă chestiunea de apreciere a probelor poate fi invocată la această etapă a procedurilor, instanța de recurs reiterează, că motivele de reapreciere a probelor, nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, și astfel nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul casării ca fiind ilegală a hotărârii contestate, deoarece instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu

dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, aceasta fiind sarcina primordială a instanțelor respective.

Din aceste considerente, Colegiul penal lărgit nu examinează criticile referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente faptice, ci verifică, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanțele de fond, corectitudinea dispunerii condamnării inculpaților conform învinuirii incriminate, astfel că reaprecierea probelor, în modul propus de către recurenți, nu se încadrează în prevederile art.427 Cod de procedură penală, iar o altă opinie asupra probelor, care au fost puse la baza hotărârii primei instanțe, apoi verificate de instanța de apel, prin continuarea judecării cauzei în fond, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

Colegiul penal lărgit atestă că, la soluționarea cauzei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art.art.99-101, 414 Cod de procedură penală, a cercetat probele sub toate aspectele, verificându-le și apreciindu-le prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, astfel întemeiat ajungând la concluzia privind recunoașterea vinovăției inculpaților Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal.

Contrar argumentelor apărării prin care se invocă faptul, că instanța de apel a pus la baza soluției de condamnare a inculpaților, declarațiile părții vătămate cât și declarațiile martorilor acuzării, Colegiul penal conchide, că instanța de apel a examinat toate probele din dosar și nu a dat prioritate celor în favoarea condamnării inculpaților Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora, așa cum susține apărarea, însă le-a analizat în ansamblul lor prin coroborare, corect ajungând la concluzia că ele sunt suficiente pentru a fundamenta o acuzație penală în privința inculpaților.

Cu referire la criticile invocate de recurenți sub aspectul pct. 8) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit menționează că, temeiul de drept menționat, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, atunci când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

În acest sens, instanța de recurs menționează că, potrivit art.113 alin.(1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii prevăzute de norma penală.

Colegiul penal reține, că acest temei include cazurile când nu a fost stabilită fapta care corespunde elementelor constitutive ale infracțiunii, nici mijloacele de probă prin intermediul cărora s-au constatat elementele constitutive, ori când nu au fost stabilite faptele care invocă circumstanțele atenuante și agravante ale infracțiunii.

Potrivit sentinței primei instanțe, Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art.190 alin.(5) Cod penal, după indicii calificativi: dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroarea a acesteia, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, acțiune care a produs daune în proporții deosebit de mari, soluție care a fost menținută și de către instanța de apel.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că, la judecarea apelurilor declarate, instanța de apel a respectat prevederile art.art.414-419 Cod de procedură penală, iar hotărârea adoptată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Referitor la alegațiile apărării despre lipsa în acțiunile inculpaților Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora a elementelor infracțiunii incriminate, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel s-a expus asupra acestora argumentat, iar soluția instanței descrisă la

pct.4.1. al deciziei, instanța de recurs și-o însușește și nu consideră necesară reiterarea acesteia.

Or, potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanțele de fond. Or, în cazul în care instanțele de fond și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (*hotărârile CEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*).

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide că, în speță nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului apărării, prezența erorii de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală.

Având în vedere cele relatate, Colegiul penal atestă că instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel nu a comis erori de drept, care ar genera casarea deciziei adoptate, fapt ce impune respingerea, ca inadmisibil, a recursului ordinar declarat de către inculpații Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora cu avocatul acestora, Buliga Ion, cu menținerea deciziei instanței de apel ca fiind legală și întemeiată.

Cu referire la recursul declarat de avocatul Tampei Tatiana în numele părții vătămate Leucă Maria la data de 22 septembrie 2020.

Potrivit dispoziției art.435 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este declarat peste termen sau inadmisibil).

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului, el urmează a fi respins ca peste termen, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

În conformitate cu prevederile art.422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit dispozițiilor art.230 Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal lărgit constată, că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la data de 30 iunie 2020, în care a fost menționat că decizia motivată urmează să aibă loc la data de 30 iulie 2020, ora 14:00, ulterior fiind amânată pronunțarea deciziei motivate pentru data de 07 august 2020, ora 14:00.

Din actele cauzei rezultă că la data indicată, partea vătămată Leucă Maria a fost prezentă în ședința instanței de apel, iar conform recipisei anexate la materialele dosarului aceasta a primit copia deciziei motivate (f.d.162, vol. III).

Reieșind din prevederile art.422 Cod de procedură penală, rezultă că termenul de recurs a început să curgă la data de 08 august 2020, iar ultima zi pentru declararea recursului fiind 07 septembrie 2020, pe când recursul ordinar declarat de către apărare a fost depus la data de 22 septembrie 2020, cu omiterea termenului stabilit de lege.

În astfel de circumstanțe, rezultă că recursul respectiv urmează a fi respins ca inadmisibil, deoarece a fost declarat peste termen.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală,

Colegiul penal lărgit

DECIDE :

Respinge ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de către inculpații Portarescu Sergiu și Portarescu Feodora cu avocatul acestora, Buliga Ion și de către avocatul Tampei Tatiana în numele părții vătămate Leucă Maria, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, în cauza penală în privința lui *Portarescu Sergiu xxxx și Portarescu Feodora xxxx*, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 10 august 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

Guzun Ion